

Sopimusvapaus

► **Sopimusvapaus on sopimisen perusta. Sopimusten tekemiseen liittyvien mahdollisuuksien tarkastelu on hyödyllistä haettaessa riskittömmimpiä sopimus Kumppaneita ja sopimustyyppejä.**

Sopiminen on vapaasti sovittavissa!

Myyjän ja ostajan välinen suhde perustuu sopimusvapauden periaatteelle eli osapuolet voivat yleensä vapaasti sopia sopimisesta, sopimuksen sisällöstä ja kaupan ehdoista. Jokaisella on oikeus päättää tekeekö sopimuksia, kenen kanssa sopimuksia tekee ja millaisin ehdoin sopii. Huomaa kuitenkin muutamat sopimusvapautta rajoittavat lainsäädännökset. Keskeinen sopimusriskien hallintakeino on tarkkaan ennakoon harkita, ketä sopimus Kumppaneikseen valitsee sekä mitä ja miten asioita sopimukseen kirjaa. Luotettavat sopimus Kumppanit ovat asianmukaisen sopimisen a ja o.

Seuraavassa on eritelty sopimusvapauteen liittyvät vapaudet ja oikeudet.

- **Oikeus tehdä sopimuksia.** Varmista, että sopimuksen tekijöillä on riittävät valtuudet. Sopimuksia voivat tehdä oikeustoimikelpoiset täysi-ikäiset henkilöt, juridiset henkilöt ja organisaatiot eli esim. osakeyhtiöt, valtio, kommandiittiyhtiöt jne. Osakeyhtiön hallituksella ja nimenkirjoitusoikeuden omaavalla henkilöllä on valtuus sopimuksen allekirjoittamiseen. Avoimessa- ja kommandiittiyhtiössä allekirjoitusoikeus on vastuunalaisilla yhtiömiehillä. Toimitusjohtajalla ei aina ole oikeutta allekirjoittaa ”suuria” sopimuksia, vaikka hän voi sopia yleisluontoisemmista kaupoista. Työntekijät voivat joskus asemansa puolesta tai valtakirjalla valtuutettuna tehdä sopimuksia työnantajan puolesta.
- **Vapaus päättää tehdäänkö sopimus vai ei.** Ketään ei periaatteessa voi pakottaa tekemään sopimuksia vastoin tahtoaan. Sopijoilla on yleensä vapaus päättää, tekevätkö he sopimuksia ja kauppvoja vai eivät.
- **Vapaus valita sopimus Kumppaninsa.** Yritys voi valita, kenen kanssa sopimuksia tekee. Useita sopimusristiriitoja voidaan välttää jo sillä, ettei epäluotettavien, epämääräisten Kumppanien kanssa ryhdytä yhteistyöhön. Sopimus Kumppanien luottotiedot kannattaa tarkistaa ennakolta.

Vapaus valita!

- Sovitaanko vai ei
- Kenen kanssa sovitaan
- Mistä sovitaan
- Missä muodossa sovitaan
- Vapaus purkaa sopimus, mutta rajoituksin

- **Poikkeuksena** sopimusvapauteen on tietyissä tapauksissa **sopimuspakko**. Tämä koskee lähinnä yrityksiä, joilla on toimialallaan monopoliasema tai muu siihen rinnastettavissa oleva tilanne (esim. posti, julkinen liikenne jne.). Näiden yritysten on tehtävä sopimus kaikkien tavanomaisiin sopimusehtoihin suostuvien osapuolten kanssa, ellei sopimiseen liity erityisiä riskejä.
- **Vapaus päättää sopimuksen sisällöstä.** Sopijoilla on vapaus päättää, mitä sopimukseen kirjoitetaan ja mitä asioita sopimus sisältää. Kauppalain säädökset ovat varsin ankaria, mutta niistä voidaan sopijoiden yksimielisellä päätöksellä sopimuksin poiketa. Sopimus Kumppanien kannattaa neuvotella keskenään molempia osapuolia mahdollisimman hyvin tyydyttävä sopimus. Sopimuksessa voidaan rajata pois kauppalain ei-toivotut säädökset ja muokata ne osapuolten etuja paremmin palveleviksi. Poikkeuksina ovat pakottavat lait eli mm. kuluttajansuojalaki, jonka säännöistä ei voida poiketa.
- **Vapaus päättää, minkä muotoisena sopimus tehdään.** Sopimusosapuolet voivat yleensä vapaasti päättää, missä muodossa sopimus tehdään, eli sovitaanko esim. kirjallisesti tai suullisesti. Sopimuksen tulisi olla niin johdonmukainen ja selkeä, että ulkopuolinenkin ymmärtää, mitä on sovittu. Kirjallinen sopimus on yleensä paras vaihtoehto.

- **Poikkeuksena muotovapauteen määrämuotoiset sopimukset.** Joidenkin sopimusten tärkeyden vuoksi niille on säädetty tietty, yleensä kirjallinen, määrämuoto (esim. vekselit, velkakirjat, jne. avioehtosopimus, testamentti jne. voidaan tehdä vain kirjallisina). Joihinkin kirjallisiin sopimuksiin, kuten testamenttiin vaaditaan lisäksi todistajat.
- **Vapaus purkaa sopimus.** Sopimuksen päättymisestä kannattaa aina sopia etukäteen, sillä sopimuksen purkamisvapaus on hyvin rajallinen. Periaatteessa sopimus on aina sitova, joten purkamista rajoittavat usein ainakin irtisanomisaika ja mahdolliset vahingonkorvaukset.
- Huomaa **sopimusvapautta rajoittavat pakottavat lainsäädännökset.** Sopimusvapaus ei ole ehdoton. Sopimusvapautta rajoittavat tietyt lait, joiden säännökset on otettava sopimuksia laadittaessa huomioon. Mm. kuluttajansuojalaki ja verolait ovat pakottavaa lakia, joiden säännöksistä ei voida sopimuksilla poiketa.